

На основу члана 88а став 2. Закона о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон),

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, по прибављеној сагласности министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре доноси

ПРАВИЛНИК

о утврђивању плана вађења речних наноса

"Службени гласник РС", број 67 од 20. септембра 2019.

Члан 1.

Овим правилником утврђује се План вађења речних наноса, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 2.

Планом вађења речних наноса из члана 1. овог правилника утврђене су планиране локације за вађење речних наноса и планиране количине речних наноса за вађење, локације на којима није дозвољено вађење речних наноса и локације на којима може бити дозвољено вађење речних наноса уз прибављање услова, као и графички прикази које чине атласи карата, и то за реке Дунав, Сава, Дрина, Велика Морава, Јужна Морава и Западна Морава.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а важи две године од дана ступања на снагу.

Број 110-00-88/2019-07

У Београду, 11. септембра 2019. године

Министар,

Бранислав Недимовић, с.р.

ПЛАН ВАЂЕЊА РЕЧНИХ НАНОСА

1. Увод

Корита и приобаља алувијалних река карактеришу се специфичном геолошком структуром, у којој доминирају песак и шљунак. Алувијална зона се формира у дугорочном процесу ерозије тла у сливу, транспорта наноса речним током и акумулације наноса у речној долини. Алувијални карактер река подразумева сталну размену материјала између речног корита и приобаља. На неким потезима се речни нанос таложи и формира спрудове, док на другим потезима материјал из приобалног појаса доспева у речни ток услед флувијалне ерозије. На тај начин се образују обновљиви алувијални слојеви, са променљивим распоредом и структуром.

Управљање речним наносом и његово коришћење захтева плански приступ, у коме треба тежити заштити водних тела која су формирана у речном наносу, очувању екосистема и амбијенталних карактеристика речних токова, али треба имати у виду и да су песак и шљунак потребни у грађевинарству и да имају привредни значај у Републици Србији.

У Стратегији управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС”, број 3/17) вађење речних наноса је дефинисано као мера уређења речног корита.

Имајући у виду предње наведено, као и одредбе Закона о водама, израђен је План вађења речних наноса (у даљем тексту: План), као основ за избалансирано управљање речним наносима у двогодишњем периоду.

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта у границама Плана, тако што је планиран обим вађења и локације на којима ови радови неће нарушити режим површинских и подземних вода, стабилност обала и природну равнотежу акватичних и приобалних екосистема, као и локације на којима није дозвољено вађење речних наноса или је дозвољено уз прибављање услова.

План обухвата алувијалне реке на територији Републике Србије на којима постоји потреба да се врши вађење речних наноса (Дунав, Сава, Тиса, Дрина, Лим, Велика Морава, Западна Морава, Јужна Морава и други водотоци I реда).

Планом је вађење речних наноса на наведеним рекама ограничено на количине наноса које се природним путем могу обновити транспортом вученог наноса са узводног дела слива или кроз механизам рушења природних обала у процесу меандрирања. Доспеће вученог наноса процењено је на основу података о транспорту суспендованог наноса. На рекама за које постоје дугорочне морфолошке и псамолошке подлоге, процењене су количине речних наноса које у речно корито доспевају услед флувијалне ерозије и тако доприносе расположивим количинама наноса у речном кориту.

План предвиђа и вађење речних наноса са водног земљишта из необновљивих резерви за потребе извођења радова на објектима од значаја за Републику Србију.

Радови у оквиру редовног одржавања пловног пута, лука, пристана, марина, сидришта и зимовника са приступним пловним путевима, као и протицајног профила водотока (хитни санациони радови и др.) и зона значајних инфраструктурних објеката (водозахвата, испуста, мостова и др.), не сматрају се вађењем речних наноса и нису предмет овог плана.

2. Циљеви вађења речних наноса

На рекама обухваћеним Планом, планским вађењем речних наноса треба:

- 1) обезбедити пропусну моћ речног корита и смањење ризика од поплава;
- 2) побољшати хидраулички режим течења и струјну слику у речном кориту и обезбедити већу стабилност корита, обала и постојећих водних објеката;
- 3) побољшати пловидбене услове на међународним и међудржавним водним путевима;
- 4) смањити негативни утицај на животну средину и очувати природну равнотежу акватичних и приобалних екосистема;
- 5) обезбедити количине песка и шљунка за тржиште грађевинског материјала.

3. Правни оквир

Просторна ограничења за вађење речних наноса прописана су законима и подзаконским актима, и то:

- 1) Законом о водама;
- 2) Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности („Службени гласник РС”, број 88/10);
- 3) Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 121/12, 18/15, 96/15 – др. закон, 92/16, 104/16 – др. закон, 113/17 – др. закон, 41/18, 95/18 – др. закон и 37/19 – др. закон);
- 4) Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19 – др. закон);
- 5) Законом о путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/18 и 95/18 – др. закон);
- 6) Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – исправка, 14/16 и 95/18 – др. закон);
- 7) Уредбом о утврђивању локација метеоролошких и хидролошких станица државних мрежа и заштитних зона у околини тих станица, као и врсте ограничења која се могу увести у заштитним зонама („Службени гласник РС”, број 34/13);
- 8) Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08).

4. Локације на којима је дозвољено и на којима није дозвољено вађење речних наноса

У складу са прописима предвиђеним ограничењима у Плану су утврђене:

- 1) приоритетне локације на којима је потребно вршити вађење речних наноса да би се испунили Планом утврђени циљеви;
- 2) локације на којима је вађење речних наноса дозвољено уз прибављање услова;
- 3) локације на којима није дозвољено вађење речних наноса.

У атласима карата локације из става 1. тачка 1) овог одељка су означене зеленом шрафуром, из тачке 2) плавом бојом, а из тачке 3) су означене црвеном шрафуром.

На локацијама из става 1. тачка 2) овог одељка вађење речних наноса је дозвољено уколико није достигнут дозвољени годишњи обим вађења наноса за предметни водоток.

У границама Плана су посебном шрафуром означена подручја у обухвату заштите природе.

а) Река Дунав

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Дунав, на сектору од границе са Мађарском (km 1.433) до ушћа реке Тимок на граници са Бугарском (km 845), и то у границама дефинисаним Планом.

Дунав је гранична река са Републиком Хрватском у укупној дужини од 138 km (између km 1.433 и km 1.295) и са Румунијом на дужини од 130 km (од ушћа Нере на km 1.075 до ушћа Тимока на km 845).

По геоморфолошким и псамолошким карактеристикама битно се разликују три посебна сектора на току Дунава кроз Републику Србију:

1) од границе са Мађарском на km 1.433 до узводног краја Ђердапске клисуре на km 1.040 (укупне дужине 393 km) Дунав има алувијалне карактеристике. По гранулометријској структури речног дна, разликују се потези Дунава узводно и низводно од ушћа Велике Мораве. Узводно се у кориту Дунава налази скоро искључиво песак, а низводно шљунак и песковити шљунак. Овај алувијални слој шљунка је настао транспортом и таложењем наноса из Велике Мораве и делимично је покривен пешчаним и муљевитим наслагама, насталим у процесу засипања акумулације ХЕ „Ђердап 1“;

2) дубока и узана Ђердапска клисура, стрмих, местимично вертикалних страна се протеже од km 1.040 до бране ХЕ „Ђердап 1“ на km 943 (укупне дужине 97 km);

3) од бране ХЕ „Ђердап 1“ на km 943 до бране ХЕ „Ђердап 2“ на km 863 и надаље до ушћа Тимока на km 845,5 корито Дунава поново има алувијалне карактеристике. У дну се налазе претежно шљунак и песак.

Режим наноса реке Дунав веома је комплексан, јер зависи од бројних природних чинилаца и вештачких утицаја. Режим наноса се формира у великом сливу Дунава, чија је површина до наше границе око 210.000 km². Значајне алувијалне притоке Дунава (Тиса, Сава и Велика Морава) уносе велике количине наноса и битно утичу на псамолошки и хидролошко-хидраулички режим Дунава. У акумулацијама ХЕ „Ђердап 1“ и „Ђердап 2“ дириговани режим успора представља најзначајнији вештачки утицај на процесе транспорта и таложења наноса на реци Дунав. Најзначајнија последица изградње бране ХЕ „Ђердап 1“ је перманентно исталоживање наноса, доминатно на делу акумулације у Ђердапској клисури. На узводним секторима акумулације (до Новог Сада) се не одвија једнозначни процес исталоживања наноса, већ режим наноса зависи од хидролошко-хидрауличких услова у реци или/и режима рада хидроелектране. Низводна акумулација ХЕ „Ђердап 2“ је знатно мања, а у њој се режим вода и речних наноса формира под утицајем ХЕ „Ђердап 1“.

Дунав је међународни водни пут, VII категорије на деоници од km 845,5 до km 1.170 и VIc категорије од km 1.170 до km 1.433,1.

Дунав са својим обалским појасом представља еколошки коридор од међународног значаја.

Полазећи од података мерења суспендованог наноса у периоду 1974–2017. година и других релевантних параметара, планирани годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Дунав дат је у Табели 1.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 1.

Табела 1. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Дунав

Редни број	Сектор Дунава			Укупан годишњи транспорт суспендованог наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Дозвољени годишњи обим вађења речних наноса	Напомена
	Од-до	km-km	Дужина km				
1.	Од границе са Мађарском до ушћа Драве	1.433–1.382,5	50,5	5.600	560	130	Погранични сектор са Републиком Хрватском
2.	Од ушћа Драве до Бачке Паланке	1.382,5–1.295,5	87,0			230	
3.	Од Бачке Паланке до Новог Сада	1.295,5–1.255	40,5			100	
4.	Од Новог Сада до ушћа Тисе	1.255–1.215	40,0			100	Плићи делови акумулације ХЕ „Ђердап 1“

Редни број	Сектор Дунава			Укупан годишњи транспорт суспендованог наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Дозвољени годишњи обим вађења речних наноса	Напомена
	Од-до	km-km	Дужина				
			km	10 ³ m ³	10 ³ m ³	10 ³ m ³	
5.	Од ушћа Тисе до ушћа Саве	1.215-1.170	45,0	9.000	900	900	
6.	Од ушћа Саве до ушћа Велике Мораве	1.170-1.104,5	65,5	11.700	1.170	1.170	
7.	Од ушћа Велике Мораве до ушћа Нере	1.104,5-1075	30,0	13.800	1.380	1.380	
8.	Од ушћа Нере до Голупца	1.075-1.040	35,0			Неограничено	
9.	Од Голупца до бране ХЕ „Ђердап 1“	1.040-943	97,0			Нема могућности за вађење наноса	
10.	Од бране ХЕ „Ђердап 1“ до бране ХЕ „Ђердап 2“	943-863	80,0	2.500	50	50	Погранични сектор са Румунијом
11.	Низводно од ХЕ „Ђердап 2“	863-845,5	17,5	2.500	50	50	

Вађење речних наноса из реке Дунав обавља се пловном механизацијом.

На картама реке Дунав означене су границе Плана, на 100 m од уређене или неуређене обале међународног водног пута реке Дунав.

Вађење речних наноса је потребно вршити у пловном путу који је обележен на картама реке Дунав. Деонице пловног пута на којима је потребно вађење речних наноса нису обележене на картама, јер су количине речних наноса неравномерно распоређене.

Вађење речних наноса је потребно у зони непосредне акумулације ХЕ „Ђердап 1“, односно од ушћа Нере до Голупца, где вађење речних наноса није ограничено.

На картама реке Дунав су плавом бојом означене локације на којима је вађење речних наноса дозвољено уз прибављање услова из одељка 5. овог плана.

На картама реке Дунав црвеном шрафуром су означене локације на којима није дозвољено вађење речних наноса, и то:

- 1) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозахвата, испуста и др.);
- 2) 300 m узводно и низводно од прелаза гасовода, нафтовода и других цевовода (водовод и канализација), као и подводних ТТ и електро водова;
- 3) 300 m узводно и низводно од мостова;
- 4) 1.000 m узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода (са изузетком х. ст. Апатин, која се не налази на току Дунава);
- 5) у међунаперским пољима и преграђеним рукавцима;
- 6) на деоницама пловног пута са дубинама већим од максималне дозвољене дубине ископа у односу на ниски пловидбени/успорени ниво:

Деоница	Максимална дубина ископа	Максимална ширина кинете
km-km	m	m
1.433-1.382,5	4,5	100

Деоница	Максимална дубина ископа	Максимална ширина кинете
km–km	m	m
1.382,5–1.295,5	4,5	100
1.295,5–1.255	5,0	150
1.255–1.215	5,0	100
1.215–1.170	7,0	150
1.170–1.105	8,0	200
1.104,5–1.075	8,0–15,0	200
1.075–1.040	15,0–22,0	200
943–845,5	5,0	150

На картама реке Дунав уцртане су границе природних добара заштићених по свим основама, рибља плодишта у оквиру рибарских подручја Дунав I, Дунав II и Дунав III, као и локације значајне за очување популација кечиге.

б) Река Сава

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Саве, на сектору од границе са Републиком Хрватском (km 211) до ушћа у Дунав у Београду (km 0), и то у границама дефинисаним Планом.

Узводно од ушћа Дрине (km 178) Сава је гранична река са Босном и Херцеговином, односно Републиком Српском.

Река Сава је типичан алувијални водоток са коритом формираним у наносним наслагама хетерогеног састава. Низводно од Шапца у речном дну се углавном налази ситнозрни (песковит) речни нанос, док се идући узводно крупноћа наноса повећава, тако да преовлађује песковито-шљунковит материјал. Крупнији материјал на узводном сектору Саве потиче из Дрине.

На основу података мерења у периоду 1974–2017. година утврђено је да просечан годишњи транспорт суспендованог наноса на реци Сави износи 3.300.000 m³. Из тога проистиче да дозвољени годишњи обим вађења речних наноса износи око 300.000 m³.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса.

Успор изазван изградњом ХЕ „Ђердап 1“ на Дунаву простире се до 81 km реке Саве.

Сава је међународни водни пут: од ушћа у Дунав (km 0) до Камичка (km 81) има Va категорију, од Камичка (km 81) до ушћа Дрине (km 176) и од km 196 до границе са Републиком Хрватском km 210,8 има IV категорију, а од ушћа Дрине (km 176) до km 196 има III категорију.

Сава са својим обалским појасом представља еколошки коридор од међународног значаја.

Вађење речних наноса из реке Саве обавља се пловном механизацијом.

На картама реке Саве означене су границе Плана, постављене на 80 m од уређене или неуређене обале међународног водног пута реке Саве.

Имајући у виду статус међународног водног пута, одржавање прописаних пловидбених габарита дуж тока Саве представља императив и постоји потреба да се вађењем речних наноса постигну и одржавају пловидбени услови.

На картама реке Саве зеленом шрафуром су означене деонице пловног пута на којима је потребно вађење речних наноса у циљу одржавања или проширења пловних габарита. Посебно се истиче потреба да се вађење речних наноса врши у зони ушћа реке Дрине у Саву, јер наносне наслаге представљају проблем за режим вода и ометају пловидбу.

На картама реке Саве су плавом бојом означене локације на којима је дозвољено вађење речних наноса уз прибављање услова из одељка 5. овог плана.

На картама реке Саве црвеном шрафуром су означене локације на којима није дозвољено вађење речних наноса, и то:

- 1) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозавата, испуста и др.);

- 2) 300 m узводно и низводно од прелаза гасовода, нафтовода и других цевовода (водовод и канализација), као и подводних ТТ и електро водова;
- 3) 300 m узводно и низводно од мостова;
- 4) 1.000 m узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода;
- 5) у међунаперским пољима и преграђеним рукавцима;
- 6) на деоницама пловног пута са дубинама већим од максималне дозвољене дубине ископа у односу на ниски пловидбени/успорени ниво:

Деоница	Максимална дубина ископа	Максимална ширина кинете
km–km	m	m
211–130	4,5	100
130–81	5,0	100
81–0	5,5	100

На картама реке Саве уцртане су границе природних добара заштићених по свим основама, као и рибља плодишта у оквиру рибарског подручја Сава II.

в) Река Тиса

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Тисе, на сектору од границе са Мађарском (km 164) до ушћа у Дунав (km 0).

Изградњом бране на Тиси (на km 63,4) створена је акумулација која се протеже и узводно од границе са Мађарском. Сектор Тисе низводно од ове бране је под утицајем успора изазваног изградњом ХЕ „Ђердап 1“ на Дунаву.

Река Тиса је равничарски алувијални водоток, у чијем кориту се налази фини песковити материјал. На основу података мерења у периоду 1974–2017. година утврђено је да просечан годишњи транспорт суспендованог наноса на Тиси износи 3.600.000 m³. Из тога проистиче да дозвољени годишњи обим вађења речних наноса око 360.000 m³.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса.

Тиса је међудржавни водни пут на којем важи међународни режим пловидбе, IV категорије од km 0 до km 164. Пловидбени габарити су углавном обезбеђени.

Тиса са својим обалским појасом представља еколошки коридор од међународног значаја. Рибља плодишта су на левој обали km 144–148 и десној обали km 121–127.

Вађење речних наноса из реке Тисе обавља се пловном механизацијом.

За реку Тису нису израђене карте са приказом локација на којима је вађење речних наноса потребно или није дозвољено.

У планском периоду вађење речних наноса је дозвољено на сектору Тисе узводно од бране код Новог Бечеја (km 63,4 – km 164), у одређеним габаритима (максимална ширина кинете у дну 80 m, максимална дубина 6,5 m).

Вађење речних наноса није дозвољено:

- 1) на сектору Тисе низводно од бране код Новог Бечеја (km 0 – km 63,4), јер су расположиве количине исцрпљене претходних година приликом реконструкција насипа;
- 2) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозахвата, испуста и др.;
- 3) 300 m узводно и низводно од прелаза гасовода, нафтовода и других цевовода (водовод и канализација), као и подводних ТТ и електро водова;
- 4) 300 m узводно и низводно од мостова;
- 5) 1.000 m узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода;
- 6) у међунаперским пољима и рукавцима;
- 7) на деоницама пловног пута са дубинама већим од максималне дозвољене дубине багерована у односу на ниски пловидбени ниво;

8) у појасу ширине 80 m од уређене или неуређене обале међудржавног водног пута реке Тисе, осим на ужим деоницама где ће ширина појаса бити дефинисана условима органа надлежног за техничко одржавање водног пута.

г) Река Дрина

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Дрине од km 214 до ушћа у Саву (km 0), и то у границама дефинисаним Планом.

Дрина је гранична река са Босном и Херцеговином, односно Републиком Српском.

У саставу дна алувијалних сектора реке Дрине преовлађује шљунковит материјал (60–95%).

Изградњом брана на току реке Дрине практично је прекинут природни континуитет транспорта вученог наноса, од горњег тока према ушћу. Из тога произилази да је порекло вученог наноса у току Дрине двојако: из притока и од флувијалне ерозије (пре свега, ерозије речних обала).

Река Дрина је међународни водни пут I категорије од km 0 до km 15. У планском периоду нису предвиђени радови на уређењу пловног пута.

Дрина са својим обалским појасом представља еколошки коридор од међународног значаја.

Планирани годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Дрине дат је у Табели 2, а процењен је на основу свих расположивих псамолошких и морфолошких подлога, као и различитих студија у којима су анализирани процеси засипања постојећих и планираних акумулација.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 2.

Обим вађења речних наноса из акумулација ХЕ „Бајина Башта“ и ХЕ „Зворник“ је неограничен.

Табела 2. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Дрине

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз – излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3)=0,1x(2)	(4)	(5)	(6)	(7)=(4)+(5)+(6)	(8)=(7)-(3)	(9)
Низводно од ХЕ „Зворник“	600	60	450	10	50	510	450	430
Узводно од ХЕ „Зворник“	500	50	150	50	70	270	220	200
Укупно:								630

На картама реке Дрине означене су границе Плана.

На картама реке Дрине зеленом шрафуром су означене локације на којима је вађење речних наноса потребно, и то:

1) спрудови на конвексним обалама речних кривина, наспрам рушевних обала (са или без изведене заштите обале);

2) спруд формиран код ушћа у Саву.

На картама реке Дрине су плавом бојом означене локације на којима је дозвољено вађење речних наноса уз прибављање услова из одељка 5. овог плана.

На картама реке Дрине црвеном шрафуром су означене локације на којима није дозвољено вађење речних наноса, и то:

1) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозавата, испуста и др.);

2) 1.000 m узводно и низводно од прелаза гасовода;

- 3) 500 m узводно и низводно од мостова, осим Павловића моста;
- 4) у ужој зони заштите изворишта водоснабдевања;
- 5) узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода, у дужини једнакој десетострукој ширини реке;
- 6) у радијусу од 100 m од хидролошких станица подземних вода.

На картама реке Дрине уцртане су границе природних добара заштићених по свим основама.

д) Река Лим

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Лим на територији Републике Србије.

Планирани годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Лим дат је у Табели 3, а процењен је на основу свих расположивих псамолошких и морфолошких подлога, као и различитих студија у којима су анализирани процеси засипања постојећих и планираних акумулација.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 3.

Обим вађења речних наноса из акумулације ХЕ „Потпећ“ није ограничен.

Табела 3. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Лим

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз – излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3)=0,1x(2)	(4)	(5)	(6)	(7)=(4)+(5)+(6)	(8)=(7)-(3)	(9)
Низводно од ХЕ „Потпећ“	400	40	35	20	55	110	70	70
Узводно од ХЕ „Потпећ“	950	95	60	95	65	220	125	125
Укупно:							195	195

За реку Лим нису израђене карте са приказом локација на којима је вађење речних наноса потребно или није дозвољено.

Препоручује се вађење речних наноса са спрудова на конвексним обалама речних кривина, наспрам рушевних обала (са или без изведене заштите обале) и из акумулације ХЕ „Потпећ“.

Полазећи од прописима предвиђених ограничења, вађење речних наноса није дозвољено:

- 1) 50 m од небрањене ножице насипа ка водотоку и до 50 m од ножице насипа ка брањеном подручју;
- 2) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозахвата, испуста и др.);
- 3) 1.000 m узводно и низводно од прелаза гасовода;
- 4) 500 m узводно и низводно од мостова;
- 5) у ужој зони заштите изворишта водоснабдевања;
- 6) узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода, у дужини једнакој десетострукој ширини реке;
- 7) у радијусу од 100 m од хидролошких станица подземних вода.

ђ) Река Велика Морава

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Велике Мораве, на сектору од састава Јужне Мораве и Западне Мораве код Сталаћа (km 181,4) до ушћа у Дунав (km 0), и то у границама дефинисаним Планом.

Велика Морава је алувијални водоток, формиран у сопственом наносу песка и шљунка.

Велика Морава са својим обалским појасом представља еколошки коридор од међународног значаја.

Планирани годишњи обим вађења наноса по секторима реке Велике Мораве дат је у Табели 4, а процењен је на основу свих расположивих псамолошких и морфолошких подлога, узимајући у обзир доспеће вученог наноса са узводног дела слива (односно из Јужне Мораве и Западне Мораве), из притока и од флувијалне ерозије (пре свега ерозије речних обала).

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 4.

Табела 4. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Велике Мораве

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз – излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3)=0,1x(2)	(4)	(5)	(6)	(7)=(4)+(5)+(6)	(8)=(7)-(3)	(9)
Састав – Ћуприја	2.300	230	230	160	75	505	275	275
Ћуприја – Жабарски мост	2.400	240	230	175	65	470	230	230
Жабарски – Љубичевски мост	2.450	245	240	180	85	505	260	260
Љубичевски мост – ушће	2.500	250	245	35	0	280	30	0
Укупно:							795	765

На картама реке Велике Мораве означене су границе Плана.

На картама реке Велике Мораве зеленом шрафуром су означене локације на којима је вађење речних наноса потребно – спрудови на конвексним обалама речних кривина, наспрам рушевних обала (са или без изведене заштите обале).

На картама реке Велике Мораве су плавом бојом означене локације на којима је дозвољено вађење речних наноса уз прибављање услова из одељка 5. овог плана.

На картама реке Велике Мораве црвеном шрафуром су означене локације на којима није дозвољено вађење речних наноса, и то:

- 1) речно корито Велике Мораве од ушћа у Дунав (km 0) до km 25 због значајног продубљења корита и негативног утицаја на објекте у кориту и приобаљу;
- 2) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозахвата, испуста и др.);
- 3) 1.000 m узводно и низводно од прелаза гасовода;
- 4) 500 m узводно и низводно од мостова;
- 5) у ужој зони заштите изворишта водоснабдевања;
- 6) узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода, у дужини једнакој десетострукој ширини реке;
- 7) у радијусу од 100 m од хидролошких станица подземних вода.

На картама реке Велике Мораве уцртане су границе природних добара, заштићених по свим основама.

е) Река Јужна Морава

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Јужне Мораве, од састава Моравице и Биначке Мораве код Бујановца (км 225) до састава са Западном Моравом код Сталаћа (км 0), и то у границама дефинисаним Планом.

Могућности вађења речних наноса из корита и приобаља Јужне Мораве постоје дуж целог тока, осим на потезима Сталаћ–Ђунис и Грделичке клисуре, где је корито сужено и без већих наносних формација. Шљунак и крупан песак представљају основне гранулометријске компоненте речног наноса.

Јужна Морава са својим обалским појасом представља еколошки коридор од међународног значаја.

Планирани годишњи обим вађења наноса по секторима реке Јужне Мораве дат је у Табели 5, а процењен је на основу свих расположивих псамолошких и морфолошких подлога, узимајући у обзир доспеће вученог наноса са узводног дела слива, из притока и од флувијалне ерозије.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 5.

Табела 5. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Јужне Мораве

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз – излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3)=0,1 x (2)	(4)	(5)	(6)	(7)=(4)+(5)+(6)	(8)=(7)-(3)	(9)
Узводно од Грделице	450	45	10	75	95	180	135	0
Грделица – ушће Нишаве	850	85	45	125	175	345	260	260
Ушће Нишаве – састав	1200	120	85	145	125	355	235	235
Укупно:							630	495

На картама реке Јужне Мораве означене су границе Плана.

Вађење речних наноса са водног земљишта реке Јужне Мораве је дозвољено низводно од Грделице (км 0 – км 146).

На картама реке Јужне Мораве зеленом шрафуром су означене локације на којима је вађење речних наноса потребно – спрудови на конвексним обалама речних кривина, наспрам рушевних обала (са или без изведене заштите обале).

На картама реке Јужне Мораве су плавом бојом означене локације на којима је дозвољено вађење речних наноса уз прибављање услова из одељка 5. овог плана.

На картама реке Јужне Мораве црвеном шрафуром су означене локације на којима није дозвољено вађење речних наноса, и то:

1) речно корито и приобаље на сектору узводно од Грделице (км 146 – км 225), јер су констатовани неповољни процеси (угрожавање стабилности речне трасе, рушење обала и лутање корита, генерално продубљење дна реке) који могу угрозити постојеће инфраструктурне објекте;

2) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозахвата, испуста и др.);

3) 1.000 m узводно и низводно од прелаза гасовода;

4) 500 m узводно и низводно од мостова;

5) у ужој зони заштите изворишта водоснабдевања;

6) узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода, у дужини једнакој десетострукој ширини реке;

7) у радијусу од 100 m од хидролошких станица подземних вода.

На картама реке Јужне Мораве учтране су границе природних добара, заштићених по свим основама.

ж) Река Западна Морава

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта реке Западне Мораве, од састава Моравице и Ђетиње (km 183) до састава са Јужном Моравом код Сталаћа (km 0), и то у границама дефинисаним Планом.

Планирани годишњи обим вађења наноса по секторима реке Западне Мораве дат је у Табели 6, а процењен је на основу свих расположивих псамолошких и морфолошких подлога, узимајући у обзир доспеће вученог наноса са узводног дела слива, из притока и од флувијалне ерозије.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 6.

Обим вађења речних наноса из акумулација ХЕ „Међувршје” и ХЕ „Овчар Бања” је неограничен.

Табела 6. Годишњи обим вађења речних наноса по секторима реке Западне Мораве

Сектор	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Флувијална ерозија	Улаз вученог наноса са узводног сектора	Улаз вученог наноса из притока	Укупан улаз вученог наноса	Улаз – излаз	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3	10^3 m^3
(1)	(2)	(3)=0,1x(2)	(4)	(5)	(6)	(7)=(4)+(5)+(6)	(8)=(7)-(3)	(9)
Узводно од ушћа Ибра	650	65	10	130	125	265	200	200
Ушће Ибра – састав	1.100	110	65	100	145	255	145	145
Укупно:							345	345

На картама реке Западне Мораве означене су границе Плана.

На картама реке Западне Мораве зеленом шрафуром су означене локације на којима је вађење речних наноса потребно – спрудови на конвексним обалама речних кривина, наспрам рушевних обала (са или без изведене заштите обале).

На картама реке Западне Мораве су плавом бојом означене локације на којима је дозвољено вађење речних наноса уз прибављање услова из одељка 5. овог плана.

На картама реке Западне Мораве црвеном шрафуром су означене локације на којима није дозвољено вађење речних наноса, и то:

1) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозахвата, испуста и др.);

2) 1.000 m узводно и низводно од прелаза гасовода;

3) 500 m узводно и низводно од мостова;

4) у ужој зони заштите изворишта водоснабдевања;

5) узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода, у дужини једнакој десетострукој ширини реке;

6) у радијусу од 100 m од хидролошких станица подземних вода;

7) у заштитном појасу планираних путева.

На картама реке Западне Мораве уцртане су границе природних добара, заштићених по свим основама.

з) Други водотоци I реда

Планом се уређује вађење речних наноса са водног земљишта других водотокова I реда, укључујући Сврљишки Тимок, Трговишки Тимок, Бели Тимок, Црни Тимок, Тимок, Пек, Колубару, Нишава, Власину и остале.

Колубара је међународни водни пут I категорије од km 0 до km 5. У планском периоду нису предвиђени радови на уређењу пловног пута.

Еколошки коридори од међународног значаја су следећи водотоци и њихов обалски појас: Тамиш, Кереш, Златица, Караш, Нера, Брзава, Моравица, Босут и Студва.

У Табели 7. дат је планирани годишњи обим вађења речних наноса из мањих алувијалних водотокова I реда, одређен на основу расположивих подлога и анализа, као и локације на којима није дозвољено вађење речних наноса.

Укупан обим вађења речних наноса у планском периоду једнак је двострукој вредности планираног годишњег обима вађења речних наноса из Табеле 7.

Обим вађења речних наноса из акумулација није ограничен.

Табела 7. Годишњи обим вађења речних наноса из других водотокова I реда

Река	Укупан годишњи транспорт наноса	Процењени годишњи транспорт вученог наноса	Локације на којима није дозвољено вађење речних наноса	Дозвољен годишњи обим вађења речних наноса
	10^3 m^3	10^3 m^3		10^3 m^3
Сврљишки Тимок	220	22	Књажевац	20
Трговишки Тимок	150	15	Књажевац	15
Бели Тимок	370	37	Вратарничка клисура, Зајечар	35
Црни Тимок	250	25	Зајечар	25
Тимок	620	62		60
Пек	250	25		20
Колубара	330	33	Ваљево, измештено корито у зони површинског копа	30
Нишава	550	55	Сићевачка клисура, Пирот, деонице у заштитној зони аутопута	55
Власина	220	22	Узводно од Власотинца	20

На осталим водотоковима I реда дозвољен годишњи обим вађења речних наноса је ограничен на 5.000 m^3 по водотоку.

С обзиром на релативно мали годишњи обим вађења речних наноса, за друге реке I реда нису израђене карте са приказом локација на којима је вађење речних наноса потребно или није дозвољено.

Препоручено је вађење речних наноса са спрудова на конвексним обалама речних кривина, наспрам рушевних обала (са или без изведене заштите обале) и из акумулација.

Полазећи од прописима предвиђених ограничења, није дозвољено вађење речних наноса, и то:

- 1) 50 m од небрањене ножице насипа ка водотоку и до 50 m од ножице насипа ка брањеном подручју;
- 2) 50 m од водних објеката у кориту (регулационих грађевина, водозахвата, испуста и др.);
- 3) 1.000 m узводно и низводно од прелаза гасовода, нафтовода и других цевовода (водовод и канализација) као и подводних ТТ и електро водова;

- 4) 500 m узводно и низводно од мостова;
- 5) у ужој зони заштите изворишта водоснабдевања;
- 6) узводно и низводно од хидролошких станица површинских вода, у дужини једнакој десетострукој ширини реке;
- 7) у радијусу од 100 m од хидролошких станица подземних вода;
- 8) у заштитном појасу путева.

и) Вађење речних наноса са водног земљишта из необновљивих резерви

Вађење речних наноса са водног земљишта из необновљивих резерви за потребе извођења радова на објектима од значаја за Републику Србију изводи се по посебним пројектима регулације речних токова, у складу са прописима.

5. Услови за вађење речних наноса

Правно лице, односно предузетник који намерава да врши вађење речних наноса мора да испуни услове који имају за циљ да спрече негативан утицај тих радова на водни режим (водни услови), на одржавање и унапређење водних путева, односно безбедност пловидбе (пловидбени услови), као и услове у погледу заштите животне средине (услови заштите природе).

Уколико се локација на којој се планира вађење речних наноса налази на међународном или међудржавном водном путу, поред прибављања водних услова које издаје надлежно јавно водопривредно предузеће, потребно је прибавити и услове од органа надлежног за техничко одржавање водног пута.

Уколико се локација на којој се планира вађење речних наноса налази на простору који је у обухвату заштите природе по било ком основу, поред прибављања водних услова које издаје надлежно јавно водопривредно предузеће, потребно је прибавити и услове заштите природе од надлежног завода за заштиту природе.

6. Графички прикази

Графичке приказе Плана чине атласи карата у размери 1:10.000, и то за: реку Дунав од km 1.040 до km 1.433, Саву од km 0 до km 211, Дрину од km 0 до km 83, Велику Мораву од km 0 до km 181, Јужну Мораву од km 0 до km 225 и Западну Мораву од km 0 до km 183.

Графички прикази из става 1. овог одељка, израђени у три комплекта, чувају се трајно у министарству надлежном за послове водопривреде (један комплет), Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“, Београд (један комплет) и Јавном водопривредном предузећу „Воде Војводине“, Нови Сад (један комплет).

Непосредан увид у графичке приказе из става 1. овог одељка правна лица, предузетници и физичка лица могу остварити, и то на страницама:

- 1) <http://www.srbijavode.rs>;
- 2) <http://www.vodevojvodine.com>.